

Sắp xếp lại nhà của bạn để khuyến khích trẻ giao tiếp

Tại phần lớn các gia đình và vườn trẻ, đồ chơi và các hoạt động không để trên những chiếc giá cao hoặc trong những chiếc tủ bị khoá nên trẻ rất dễ dàng khám phá. Tuy nhiên, với những trẻ rất khó khăn về giao tiếp, việc làm cho trẻ dễ dàng lấy được những thứ chúng cần lại làm mất đi cơ hội dạy trẻ giao tiếp với người khác và cho trẻ thấy được giao tiếp cần thiết như thế nào.

Việc sắp xếp lại nhà nhằm giúp trẻ có thêm cơ hội giao tiếp cần phải được lên kế hoạch một cách cẩn thận. Tuy nhiên, có rất nhiều việc nho nhỏ bạn có thể làm trong ngày để giúp phát triển các kỹ năng giao tiếp của trẻ.

Trẻ bị rối loạn phổ tự kỷ có thể yêu cầu những gì trẻ muốn bằng cách liếc mắt, chỉ tay, kéo bạn về phía đồ vật, đứng dưới hoặc bên cạnh cái tủ hoặc giá có để đồ vật đó, khóc, hét lên (nhưng thường không yêu cầu) hoặc lên cơn giận dữ. Hãy xem xét kỹ xem trẻ của bạn giao tiếp như thế nào và cố gắng giúp trẻ chuyển sang một giai đoạn cao hơn bằng cách dạy trẻ chỉ tay và sử dụng mắt để giao tiếp, sử dụng các biểu tượng, tranh ảnh, âm thanh hoặc lời nói.

Vậy bạn có thể làm gì?

Khi bạn bắt đầu thử những gợi ý sau đây, trẻ của bạn có thể sẽ cảm thấy rối trí và trở nên tức giận rất nhanh. Tuy nhiên, nếu bạn làm mẫu trước khi trẻ cảm thấy thất vọng, trẻ của bạn sẽ sớm hiểu được những gì mà bạn mong đợi ở trẻ và một số việc bạn thử sẽ trở thành trò chơi nho nhỏ giữa bạn và con của bạn.

- Hãy để đồ chơi và thức ăn mà con bạn thích lên một chiếc tủ và khoá lại. Dán những biểu tượng, tranh, ảnh lên tủ và dạy trẻ đem đến cho bạn ảnh của những thứ mà trẻ muốn. Nếu bạn không muốn con bạn chơi một thứ đồ chơi hoặc ăn một thứ đồ ăn riêng biệt nào đó, bạn có thể bỏ những bức ảnh đó đi hoặc vẽ một chữ thập đỏ lên đó.
- Nếu con bạn có thể yêu cầu những gì trẻ muốn nhưng hiếm khi yêu cầu thì những biểu tượng và những bức ảnh sẽ giúp trẻ hiểu là cần phải đến chỗ người lớn và yêu cầu. Khi đó, bạn có thể khuyến khích trẻ sử dụng từ, ngữ hoặc câu nói để yêu cầu dựa trên khả năng ngôn ngữ của trẻ. Bạn nên luôn nhấn mạnh những gì trẻ nói. Ví dụ: nếu con bạn nói “sách”, bạn trả lời là: “Con muốn sách. Nào chúng ta hãy lấy sách”.
- Bạn có thể tạo ra những tình huống trong đó bạn “quên” đưa cho con bạn một cái gì đó rất quan trọng, chẳng hạn như bạn đưa một cái cốc cho trẻ uống nhưng chẳng cho thứ nước uống nào vào cốc hoặc không đưa thìa cho trẻ vào bữa ăn mà trẻ biết sẽ có món tráng miệng ưa thích và sẽ cần một cái thìa để xúc ăn. Đôi khi, bạn có thể phải gợi ý một câu yêu cầu nhưng bạn hãy cho trẻ thật nhiều thời gian để tự trẻ làm điều đó. Một quyển sách hoặc một tấm bảng giao tiếp có vẽ tranh, biểu tượng hoặc có các chữ viết (nếu trẻ có thể đọc được) sẽ là những gợi ý rất hữu ích cho những trẻ ngại nói.
- Bạn có thể thử đưa một cái gì đó sai – chẳng hạn một chiếc bút chì bị gãy đầu hoặc một chiếc bánh bích quy bằng nhựa thay cho một chiếc bánh thật hoặc làm một cái gì đó sai như thử đeo một chiếc bút tất vào tay mà không phải vào chân. Tuy nhiên, lưu ý là bạn phải đảm bảo cho trẻ đủ thời gian để đáp lại và cố chọn những thứ kích thích chúng.
- Khi bạn đang chơi một trò chơi hoặc đang chơi trò xếp hình ưa thích, hãy giữ một mảnh trên tay bạn và xem trẻ có phản ứng bằng cách hỏi về điều đó không.

- Khi bạn đưa cho con bạn một cái gì đó mà trẻ muốn, không nên đưa toàn bộ ngay lập tức. Nếu bạn có khoai tây chiên, hãy để trong hộp và chỉ đưa cho trẻ khi nào trẻ yêu cầu. Tương tự như vậy, bạn hãy giữ lại đồ chơi trong một cái hộp để đồ chơi hoặc không lăn bóng tiếp trong trò lăn bóng cho đến khi trẻ yêu cầu tiếp tục. Yêu cầu có thể ở nhiều dạng khác nhau như một cái nhìn, một cử chỉ, biểu tượng, từ hay câu – phụ thuộc vào mức độ giao tiếp mà bạn đang hướng tới. Bạn cũng có thể dạy con bạn nói “không” khi trẻ không muốn bất kỳ một sự lựa chọn nào có sẵn. Bạn cũng có thể dạy con bạn về biểu tượng chữ thập đỏ, một ký hiệu hoặc từ “không” phù hợp với con của bạn.

Tài liệu đọc thêm:

Hannah, L. (2001). Teaching young children with autistic spectrum disorders to learn: a practical guide for parents and staff in mainstream schools and nurseries. London: The National Autistic Society
(Dạy trẻ nhỏ rối loạn phổ tự kỷ học: một hướng dẫn mang tính chất thực hành dành cho cha mẹ và cán bộ trong các trường phổ thông và mầm non hoà nhập), Tổ chức tự kỷ quốc gia. .